

บทความทางวิชาการ บทบาทพระพุทธศาสนากับรัฐ : จุดยืนบนความขัดแย้งด้านความคิด

นับตั้งแต่การเข้ามาประกาศศาสนาพุทธในแถบชมพูทวีปของพระโสณะเถระและอุตตระเถระในแถบสุวรรณภูมิ ศาสนาพุทธก็เข้ามามีบทบาทตามหัวเมืองต่างๆในสมัยนั้นทั้งในด้านการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ในด้านของประวัติศาสตร์ชาติไทยพระพุทธศาสนาก็มีบทบาทดังที่กล่าวมาข้างต้นตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมา ประเทศไทยได้ดำเนินมาถึงจุดที่เป็นรัฐชาติที่มีการปกครองเป็นประชาธิปไตยในปัจจุบัน ถึงแม้ในประเทศไทยจะมีคนที่นับถือหลายศาสนา แต่รัฐไทยก็ยังให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาจะเห็นได้จากการกำหนดให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ การสนับสนุนงบประมาณเพื่ออุดหนุนกิจการพระศาสนา การให้ความสำคัญกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนและข้าราชการ รวมถึงการจัดให้มีพระพุทธรูปในห้องประชุม สถานที่ราชการ และอื่นๆ

เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทอย่างยาวนานก็ย่อมทำให้ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่อดคิดไม่ได้ว่า ประเทศไทยกับพระพุทธศาสนาก็เหมือนเป็นสถาบันอันหนึ่งอันเดียวกัน จะขาดสถาบันใดสถาบันหนึ่งไปไม่ได้จนความรู้สึกได้ดำเนินมาถึงจุดที่ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นศาสนาของคนส่วนใหญ่ในประเทศ จึงสมควรที่จะได้รับการดูแล ปกป้อง ค้ำครอง ให้สมกับที่เป็นศาสนาหลักของชาติ

เมื่อพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่ในประเทศนับถือ ก็มีชาวพุทธส่วนหนึ่งมีความเห็นร่วมกันว่า สมควรที่จะมีการเรียกร้องให้บรรจุคำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เพื่อเป็นให้มีการรับรองอย่างเป็นทางการว่าประเทศไทยมีศาสนาประจำชาติคือศาสนาพุทธ จึงเป็นที่มาของความขัดแย้งทางความคิดที่แตกออกเป็น ๒ ฝ่าย

ฝ่ายที่ให้การสนับสนุนก็ต้องการให้มีการรับรองพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ รัฐจะต้องให้การอุปถัมภ์ ปกป้อง และค้ำครองพระพุทธศาสนา ซึ่งกลุ่มที่เรียกร้องจะมีแกนนำเป็นคณะสงฆ์ องค์การทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนิกชนจำนวนมาก โดยที่ผ่านมามีการรณรงค์เดินขบวนเรียกร้องให้มีการบัญญัติคำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หลายครั้งแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน

ส่วนฝ่ายที่คัดค้านก็ให้เหตุผลว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประชาชนนับถือศาสนา ทั้งพุทธ คริสต์ อิสลามและอื่นๆ การบัญญัติให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ จึงเป็นการทำให้ประเทศไทยเป็นรัฐศาสนาอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้คนที่นับถือศาสนาพุทธเป็นชนชั้นหนึ่ง ส่วนคนที่นับถือศาสนาอื่นๆเป็นชนชั้นสอง นอกจากนี้ยังมีผู้คัดค้านบางส่วนให้ความเห็นว่า ประเทศไทยควรเป็นประเทศที่เป็นกลางด้านศาสนา ควรปล่อยให้ประชาชนมีอิสระทางความคิดและการเลือกนับถือศาสนาได้ตามความพึงพอใจของแต่ละคนอย่างในประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีความเป็นประชาธิปไตยเช่นในประเทศตะวันตก ควรเลิกให้ความสำคัญกับศาสนาผ่านการยกเลิกวันหยุดราชการที่ตรงกับวันสำคัญทางศาสนาทุกศาสนา รวมถึงไม่ควรให้มีการสอนศาสนาในโรงเรียน

เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่บ่มเพาะทางความคิดและมองว่าการสอนศาสนาในโรงเรียนเป็นการกล่อมเกล่าไม่ให้เด็ก
มีอิสระทางความคิด นอกจากนั้นยังมีคนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งสนับสนุนความคิดฝ่ายคัดค้านที่มองว่า ประเทศไทยควรเป็น
กลางทางศาสนา

ความขัดแย้งทางความคิดของ ๒ ฝ่ายยังดำเนินมาถึงปัจจุบัน แต่ถึงกระนั้นก็มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ทั้ง
ฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้าน ก็ล้วนแต่นับถือศาสนาพุทธ จะมีคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ มาคัดค้านด้วยในส่วน
หนึ่ง เมื่อผู้เขียนได้ดำเนินมาถึงจุดนี้และมองสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้านก็ยังมีจุดยืน
และยืนหยัดอย่างแข็งขันที่จะนำเสนอแนวความคิดของฝ่ายตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นความขัดแย้งทางความคิดก็ยัง
ดำเนินอยู่และดำเนินต่อไป ยังไม่ได้ข้อสรุปที่แน่ชัดว่าฝ่ายใดแพ้ฝ่ายใดชนะ และดูเหมือนว่าประเทศไทยเองก็พยายาม
ประคับประคองสถานการณ์ไม่ให้ความขัดแย้งบานปลายไปมากกว่านี้

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเสนอบทความในครั้งนี้

เป็นการนำเสนอความคิดและจุดยืนของทั้ง ๒ ฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้
วิจารณญาณต่อการนำเสนอแนวคิดของแต่ละฝ่าย และพยายามทำความเข้าใจแนวคิดเหตุผลของแต่ละฝ่ายอย่าง
ตรงไปตรงมา เพื่อให้รู้จักและเข้าใจสิ่งที่ต่างฝ่ายต่างนำเสนอเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการหาทางออกให้กับความ
ขัดแย้งทางความคิด อันจะเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาทั้งทางตรงและทางอ้อม

การรับรองบทความ

ลงชื่อ.....

(พระมหาณรงค์ฤทธิ์ วิสิษฐญาณโณ)

ผู้รับทุนการศึกษา